

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.llyw.cymru

Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru
2014-20

Dwyrain Cymru

ESF Blaenoriaeth 5

Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a
gwaith rhanbarthol

UNDEB EWROPEAIDD
EUROPEAN UNION

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

**Cronfeydd yr UE:
Buddsoddi yng Nghymru**
**EU Funds:
Investing in Wales**

Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol Dwyrain Cymru

Echel Blaenoriaeth 5 Cronfa Gymdeithasol Ewrop: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol

Mae'r Echel Blaenoriaeth hon yn canolbwyntio ar Amcan Thematig (11) - Meithrin Gallu Sefydliadol). Dyrennir ychydig dros 7% o holl Gronfa Gymdeithasol Ewrop (ESF) yn ardal y rhaglen i'r Echel Blaenoriaeth hon. Mae'r cyfiawnhad dros y dyraniad hwn yn seiliedig ar y canlynol:

- Asesu gallu a galluogrwydd sefydliadol, a datblygu a chyflawni cynlluniau datblygu'r gweithlu.
- Cefnogi'r gwaith o ad-drefnu'r trefniadau llywodraethu rhanbarthol er mwyn sicrhau swyddogaethau cynllunio a gwneud penderfyniadau cynrychioliadol a chynhwysol.

1. Cyfiawnhad dros sefydlu echel blaenoriaeth sy'n cwmpasu mwy nag un categori o ranbarth, amcan thematig neu gronfa (lle bo'n gymwys)

Mae sail dystiolaeth gynyddol sy'n dangos pwysigrwydd gallu sefydliadol fel ffactor sy'n effeithio ar lwyddiant cymharol buddsoddiadau rhanbarthol (OECD). Mae sicrhau bod y gallu cywir ar waith felly yn gallu cynyddu effaith buddsoddiadau rhanbarthol; ac mae trefniadau aneffeithiol yn cael effaith negyddol. Fel y cyfryw, gall diffyg gallu mewn rhanbarthau yng Nghymru danseilio buddsoddiadau a wneir ar draws y gyfres gyfan o raglenni Strwythurol a Buddsoddi Ewropeaidd yng Nghymru a thu hwnt. Gall trefniadau rhanbarthol sy'n gweithredu yn effeithiol integreiddio buddsoddiadau mewn lleoedd yn well a gwella effeithiolrwydd ac effaith y buddsoddiadau hynny yn gyfunol ac yn unigol.

Dechreuodd rhaglenni 2007-2013 ESF broses ranbartholi yng Nghymru, gan gefnogi'r gwaith o greu partneriaethau sgiliau rhanbarthol a meithrin gallu ar gyfer cydweithredu gwell. Ers i raglenni 2014-2020 gael eu negodi yn 2014 mae Llywodraeth Cymru wedi datblygu fframwaith polisi cydlynol ymhellach sy'n ymrwymo i ranbartholi yn yr ardaloedd hynny lle mae'n rhoi gwerth am arian; gan ddarparu sail gadarn y gellir creu'r newidiadau mewn cyflwr sydd eu hangen arni ar gyfer y cam nesaf. Mae hyn yn cynnwys:

- **Ffyniant i Bawb (Medi 2017).** Mae hyn yn nodi *"Dim ond drwy weithio'n agosach, ar sail ranbarthol gyson, y gall cydnerthedd ac ymatebolrwydd gwasanaethau gael eu cynnal yn y dyfodol"*. Gwneir ymrwymïadau i ymateb i anghenion amrywiol rhanbarthau gwahanol, gan weithio gyda phartneriaid yn y rhanbarthau hynny mewn meysydd megis sgiliau a datblygiad economaidd.
- **Cynllun Gweithredu ar yr Economi (Rhagfyr 2017).** Mae hyn yn disgrifio'r angen i sicrhau *"bod pawb a phopeth sy'n chwarae rhan yn ein heconomi - o'r Bargeinion Dinesig sydd wrthi'n cael eu datblygu a'r strwythurau ar gyfer diwygio llywodraeth leol, i Fanc Datblygu newydd Cymru a'r Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol - yn gweithio gyda'i gilydd a chyda busnesau a phartneriaid eraill ar gynllun clir, gan wneud hynny mewn partneriaeth"*

Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol Dwyrain Cymru

newydd, strategol a mwy cydweithredol er mwyn cefnogi'r cryfderau unigryw sydd gan y rhanbarthau"

- **Cynllun Cyflogadwyedd (Mawrth 2018).** Nododd hyn amrywiaeth o gamau gweithredu perthnasol, megis yr angen i *"flaenoriaethu cyd-leoli gwasanaethau lleol i symleiddio cymorth cyflogadwyedd i'r unigolyn"*, *"i ddarparu darlun cyfannol o gymorth cyflogadwyedd lleol a rhanbarthol"* ac i *"gryfhau llywodraethiant ac arbenigedd y Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol i sicrhau eu bod yn darparu arweiniad rhanbarthol a gwybodaeth gadarn am y farchnad lafur"*. Gan weithio ar y cyd â'r Cynllun Gweithredu ar yr Economi bydd hyn yn *"annog twf ac arloesi lleol a rhanbarthol o ran sgiliau"*.

Mae cynlluniau ar gyfer rhanbartholi ledled Cymru wedi cael eu datblygu dros amser, wedi'u hysgogi i ddechrau gan fuddsoddiadau a wnaed gan ESF yn ystod 2007-2013. At hynny, mae cynigion ar gyfer diwygio llywodraeth leol yn adlewyrchu'r realiti sy'n wynebu'r gwaith o ddarparu gwasanaethau cyhoeddus, gyda chyllidebau sy'n lleihau, galwadau cynyddol ar wasanaethau, a phoblogaeth sy'n heneiddio. Gallai buddsoddiad ychwanegol penodol ysgogi diwygiadau cyflymach, ehangach a mwy systematig a gallai ddangos gwerth ychwanegol sylweddol o ran hyrwyddo diwygiadau strwythurol ym maes gwasanaethau cyhoeddus a chydweithredu.

2. Amcanion penodol sy'n cyfateb i'r flaenoriaeth fuddsoddi a'r canlyniadau disgwylidig

Nod adnabod yr amcan penodol	5
Teitl yr amcan penodol	Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol
Canlyniadau y mae'r Aelod-wladwriaethau yn ceisio eu cyflawni gyda chymorth yr Undeb	Mae'r dangosydd canlyniadau a ddewiswyd yn ystyried canllawiau'r Comisiwn (<i>Guidance Document on Indicators of Public Administration Capacity Building</i>, 2014) sy'n nodi'n glir bod angen i ddangosyddion fod yn gysylltiedig â gallu/newid cyflwr y corff cyhoeddus (e.e. strwythurau integredig newydd neu fodelau cyflawni), nid y newid perfformiad (h.y. effeithiau ar wasanaethau), sy'n fesur o effaith. Mae'r dangosydd yn uniongyrchol gysylltiedig â dangosydd craidd y Comisiwn Ewropeaidd, sy'n cynnig dangosydd canlyniadau eang a all nodi canlyniad amrywiaeth o weithgarwch. Unedau â chymorth yn yr achos hwn fydd endidau yn bennaf sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau cyhoeddus (cyrff cenedlaethol, rhanbarthol, llywodraeth leol, a chyrrff trydydd sector), ond gall buddiolwyr (sy'n cyflawni prosiectau) ddarparu arbenigedd i'r unedau hynny â chymorth (e.e. Addysg Uwch/Addysg Bellach, sefydliadau ymchwil). Canlyniad canolog buddsoddiad fydd datblygu a

**Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol
Dwyrain Cymru**

	lledaenu dulliau, gweithdrefnau ac adnoddau gweithio gwell. Caiff hyn ei nodi gan un dangosydd canlyniad ar gyfer datblygu dulliau, gweithdrefnau ac adnoddau newydd; yr ystyrir eu bod wedi eu datblygu unwaith y cânt eu dosbarthu.
--	--

Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol Dwyrain Cymru

3. Dangosyddion canlyniadau cyffredin y mae gwerth targed wedi'i bennu ar eu cyfer a dangosyddion canlyniadau rhaglen benodol sy'n cyfateb i'r amcan penodol (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a chategori rhanbarth) ar gyfer ESF)

Rhaglen	Dangosydd	Uned Fesur	Llinell sylfaen	Uned fesur ar gyfer llinell sylfaen a tharged	Blwyd dyn sylfaen	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amlder adrodd
ESF Dwyrain Cymru	Nifer y dulliau, gweithdrefnau ac adnoddau newydd a ddatblygwyd ac a ddosbarthwyd	Rhif	0.00	Rhif	2018	8.00	Data monitro	Chwarterol

4. Camau gweithredu i'w cefnogi o dan y flaenoriaeth fuddsoddi (yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi)

Disgrifiad o'r math o gamau gweithredu i'w cefnogi ac enghreifftiau ohonynt, ynghyd â'u cyfraniad disgwyledig i'r amcanion penodol gan gynnwys, lle bo'n briodol, nodi prif grwpiau targed, tiriogaethau penodol a dargedir a mathau o fuddiolwyr

Wrth gyflawni'r canlyniadau a geisir bydd angen cyfres o fuddsoddiadau ategol mewn pobl, sefydliadau a systemau. Disgwylir i bob buddsoddiad fod wedi'i alinio'n uniongyrchol ag agenda ranbartholi Llywodraeth Cymru, fel y'i disgrifir yn Ffyniant i Bawb[1], y Cynllun Gweithredu ar yr Economi[2], a'r Cynllun Cyflogadwyedd[3]. Mae'r rhain, ynghyd â chynigion sy'n dod i'r amlwg ar gyfer diwygio llywodraeth leol, yn darparu'r fframwaith polisi ar gyfer gweithgarwch o dan y Flaenoriaeth hon.

Bydd angen i'n dull gweithredu fod yn hyblyg ac ymatebol. Bydd yn newid dros amser, wrth i'r tasgau yr ymgwymerir â hwy newid. Bydd rhai elfennau craidd, cyffredin a rhywfaint o ddarpariaeth bwrpasol, gan gydnabod y bydd gallu a galluogrwydd penodol yn amrywio rhwng rhanbarthau ac endidau.

Er y bydd y pwyslais siŵr o fod ar rôl llywodraeth leol a'r cyfleoedd penodol i integreiddio a thrawsnewid sy'n deillio o'r ffaith y bydd y sefydliadau hynny yn dod at ei gilydd, bydd angen i'r Amcan Penodol hefyd sicrhau bod rhanddeiliaid eraill, yn enwedig y trydydd sector a chyrff cyflawni eraill, yn rhan ganolog o'r cynigion, yn dibynnu ar y gwasanaeth/gweithgarwch sy'n cael ei archwilio.

Mae llywodraethu yn arbennig o bwysig i'r sector cyhoeddus oherwydd yr atebolrwydd a ddelfir gan randdeiliaid. Gall llywodraethu da gynyddu ymddiriedaeth, ymgysylltu â dinasyddion a chyfalaf cymdeithasol. Ni ddylai unrhyw broses o ddiwygio strwythurau llywodraethu arwain at strwythurau gorgymhleth: o gofio pa mor fach yw Cymru, gallai hyn gael effaith negyddol ar y gwasanaethau a ddarperir

Mae'r dull o ymdrin â'r Flaenoriaeth hon yn ceisio dysgu gwersi o brofiad blaenorol

Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol Dwyrain Cymru

ac o brofiadau eraill, drwy fabwysiadu dull mwy cynyddrannol sy'n canolbwyntio ar y newidiadau mewn cyflwr, yn hytrach na'r effaith hirdymor a ddymunir (sy'n ddibynol ar ffactorau y tu allan i reolaeth rhaglen fuddsoddi ESF). Yn benodol, byddwn yn ceisio adeiladu ar y cynnydd cadarn a wnaed hyd yma i wella rhanbartholi a chydweithredu rhwng darparwyr gwasanaethau cyhoeddus, megis datblygu partneriaethau sgiliau rhanbarthol a gwella'r broses integredig o gynllunio a darparu gweithgareddau datblygu economaidd a sgiliau mewn mannau. Bydd natur cynigion diwygio Llywodraeth Leol sy'n dod i'r amlwg yn creu heriau o ran gweithredu'r flaenoriaeth hon, a bydd angen dull hyblyg, fesul cam o weithredu, ond bydd pob opsiwn a ystyrir yn atgyfnerthu'r cydweithredu a'r gwaith rhanbarthol drwy symleiddio trefniadau a hyrwyddo cydweithredu. Mae gwerth ychwanegol, yn enwedig o ran rhoi diwygiadau ar waith y bu eu hangen ers amser hir, yn amlwg.

Disgwylir i waith rhanbarthol a gwaith cynllunio ganolbwyntio ar gydlynw tirwedd polisi a chynllunio tameidiog ar draws rhanbarthau Cymru, yn enwedig ar gyfer datblygu economaidd, sgiliau, defnydd strategol o dir, a chynllunio trafnidiaeth. Mae mentrau amrywiol yn gweithredu ar sail ôl troed rhanbarthol, a chaiff problemau gallu eu creu, aneffeithlonrwydd posibl a risgiau i ddulliau cynllunio strategol ac integredig. Er enghraifft, mae trefniadau gwahanol ar gyfer Bargeinion Dinesig, Bargeinion Twf, blaenoriaethu cyllid ESI, sgiliau, cynllunio buddsoddiadau adfywio rhanbarthol, ac amrywiaeth o fentrau gofodol eraill y gellid eu cydlynw a'u hintegreiddio'n fwy effeithiol pe gellid mynd i'r afael â gwendidau strwythurol hirsefydlog.

Disgwylir i arloesedd cymdeithasol ac arloesedd ym maes darparu gwasanaethau hefyd fod yn nodwedd amlwg yn y flaenoriaeth hon. Mae ESF yn cynnig cyfle i ddatblygu, treialu, gwerthuso a dosbarthu ffyrdd newydd o weithio ar draws gwasanaethau cymdeithasol, er enghraifft drwy gymhwyso technoleg newydd megis y defnydd o ddata mawr.

Gall y camau dangosol a allai gael eu cymryd i gefnogi'r Amcan Penodol gynnwys y canlynol (ond nid ydynt yn gyfyngedig i hyn):

- Asesiadau o allu a galluogrwydd ar gyfer cydweithredu, gan gynnwys datblygu / cymhwyso pecynnau cymorth a throsglwyddo dulliau a gweithdrefnau newydd / gwell. Gallai hyn gynnwys gweithgarwch trawswladol a meincnodi rhyngwladol.
- Meithrin gallu a galluogrwydd o fewn partneriaethau presennol, a'u symud i sail fwy cynaliadwy. Er enghraifft, mynd i'r afael â bylchau penodol yn y ddarpariaeth, buddsoddi mewn sgiliau, llywodraethu, integreiddio meysydd polisi gwahanol, neu ddefnyddio adnoddau, dulliau a gweithdrefnau newydd.
- Buddsoddiadau penodol ar gyfer partneriaethau rhanbarthol neu gydweithredol penodol lle y cwblhawyd asesiad gallu a galluogrwydd a lle mae cynllun clir i fynd i'r afael â chyfyngiadau a gwendidau yn gynaliadwy ar waith.
- Gweithgareddau arloesol sy'n hyrwyddo arloesedd cymdeithasol, y defnydd o dechnoleg newydd / technegau, darparu gwasanaethau newydd, ac integreiddio gwasanaethau. Gellid disgwyl i gymorth gwmpasu datblygu

Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol Dwyrain Cymru

syniadau, treialu, gwerthuso a dosbarthu canlyniadau.

- Datblygu a rhoi dulliau newydd o ddarparu gwasanaethau integredig ar waith, yn gysylltiedig â diwygio llywodraeth leol, gan gynnwys sgiliau a gwasanaethau a rennir (e.e. drwy ddatrysiadau digidol, darpariaeth ar-lein, gweinyddu cyfunol, siopau un stop, gwasanaethau ar y cyd/a rennir, gwasanaethau arbenigol cyfun ac ati).
- Hyfforddiant i roi'r sgiliau, yr enghreifftiau a'r adnoddau i staff fel y gellir sicrhau newid sefydliadol a gwelliant mewn gwasanaethau, yn enwedig arweinyddiaeth.

Disgwylir i bob gweithrediad nodi gweithgareddau manwl gywir a phenodol yn y meysydd gweithredu uchod. Dylai'r gweithgareddau hyn gael eu dylunio i ddiwallu anghenion penodol grŵp/grwpiau targed wedi'u nodi'r gweithrediad a'r canlyniadau a geisir. Dylid cyflwyno tystiolaeth er mwyn profi effeithlonrwydd a chymhwysedd y gweithgareddau penodol hyn.

Disgwylir i fuddiolwyr cyllid o dan bob un o'r Amcanion Penodol uchod gynnwys y sector cyhoeddus (awdurdodau lleol, Llywodraeth Cymru); sefydliadau anlywodraethol (gan gynnwys y Trydydd Sector); Sefydliadau Ymchwil a chyrrff addysg uwch ac addysg bellach; a'r sector preifat. Disgwylir i'r buddiolwr terfynol fod yn gysylltiedig â llunio a darparu gwasanaethau cyhoeddus a chynllunio rhanbarthol. Ni fydd gweithrediadau'n cefnogi costau rhedeg parhaus ac ni fwriedir iddynt ond mynd i'r afael â bylchau mewn cyllid ym maes arferol darparu gwasanaethau. Rhaid i weithrediadau ddangos y bydd buddsoddiad yn arwain at newid mewn cyflwr ar gyfer y bartneriaeth neu'r gwasanaeth cysylltiedig a bod yn gynaliadwy yn yr hirdymor unwaith y bydd y gweithrediad wedi ei gwblhau.

[1] <https://beta.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2017-10/ffyniant-i-bawb-y-strategaeth-genedlaethol-datganiad-llesiant-2017.pdf>

[2] <https://gov.wales/docs/det/publications/171213-economic-action-plan-cy.pdf>

[3] <https://beta.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-04/Cynllun-cyflogadwyedd.pdf>

5. Egwyddorion arweiniol ar gyfer dethol gweithrediadau

Bydd yr egwyddorion cyffredin canlynol yn llywio'r broses o ddethol gweithrediadau ar draws yr holl Flaenoriaethau Buddsoddi yn y dyfodol:

- Ffocws ar gefnogi swyddi cynaliadwy, cynhyrchiant, cyflogaeth a thwf a gweithrediadau sy'n hwyluso rôl y trydydd sector a'r sector preifat wrth ddarparu gwasanaethau cyhoeddus;
- Dylai ymyriadau geisio integreiddio canlyniadau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol, sy'n gyson â phrif egwyddor drefniadol datblygu cynaliadwy ac yn cyfrannu at ganlyniadau'r themâu trawsbynciol;
- Cyfleoedd i gyflawni mwy o elw o ddefnyddio cronfeydd yr UE, yn enwedig â'r

Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol Dwyrain Cymru

sector preifat a'r trydydd sector; a hefyd fuddsoddiadau mwy cydweithredol lle y gallant ychwanegu gwerth a chyflawni canlyniadau;

- Gwerth ychwanegol clir o gymharu â ffyrdd eraill o gefnogi a chyflawni polisi, yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn;
- Bydd tystiolaeth o gyfle yn sail i'r gwaith o lunio a chyflawni gweithrediadau gyda buddsoddiadau yn adeiladu ar arbenigedd sy'n bodoli eisoes ac sy'n dod i'r amlwg, gyda chyfalaf dynol yn helpu i ddiwallu anghenion yn y dyfodol;
- Bydd blaenoriaethu gweithrediadau strategol allweddol sy'n ategu'r Amcanion Penodol ac yn cyflawni canlyniadau sylweddol yn rhan greiddiol o ddull rheoli portffolio o gyflawni rhaglenni;
- Mae angen rhoi strategaethau ymadael clir ar waith o'r cychwyn sy'n ystyried yn llawn rôl y trydydd sector a'r sector preifat, yn adeiladu cadernid cymdeithasol ac yn trechu tloedi o fewn cymunedau, hyrwyddo cydraddoldeb a chyflawni effeithiau gwaddol.
- Bydd angen i weithrediadau ystyried amrywiaeth o ddulliau targedu er mwyn darparu ffocws ar gyfer buddsoddi. Bydd graddau'r targedu yn amrywio yn ôl y math o ymyriad a, lle bo'n briodol, dylai adlewyrchu'r canlynol:
- Nodi'n glir y grwpiau targed penodol, eu hanghenion a sut y bydd camau gweithredu yn diwallu'r anghenion hyn ar lefel genedlaethol, lefel ranbarthol neu lefel leol fel y bo'n briodol;
- Sectorau twf (e.e. yn benodol y sectorau Thematig a Sylfaen Cenedlaethol a nodwyd gan Lywodraeth Cymru, meysydd Her Fawr yn Gwyddoniaeth i Gymru a'r meysydd arbenigedd yn Arloesedd Cymru);
- Ardaloedd â chyfle daearyddol penodol (e.e. Dinas-ranbarth neu gyfle rhanbarthol arall, anghenion sgiliau rhanbarthol, Ardal Wledig neu Ardal Adfywio).

Egwyddorion ychwanegol sy'n berthnasol i'r Flaenoriaeth Fuddsoddi benodol

- Bydd disgwyl i bob ymyriad ddangos ei fod yn gyson â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a'r pum ffordd gysylltiedig o weithio.
- Bydd angen alinio ymyriadau â'r fframwaith polisi ar gyfer rhanbartholi, gan gynnwys Ffyniant i Bawb, y Cynllun Gweithredu ar yr Economi, y Cynllun Cyflogadwyedd a chynigion sy'n dod i'r amlwg ar gyfer diwygio llywodraeth leol
- Lle y bo'n bosibl, dylid ystyried opsiynau ar gyfer hyfforddiant achrededig, gan gydnabod na fydd hyn bob amser yn bosibl.
- Ac eithrio camau gweithredu arloesol, disgwylir i ymyriadau dargedu

Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol Dwyrain Cymru

diwygiadau sy'n meithrin gallu cynaliadwy yn yr hirdymor, gyda ffocws ar integreiddio a thrawsnewid y ddarpariaeth o ran gwasanaethau cyhoeddus (e.e. newid strwythurol, systemig, llorweddol) - Er y gall y buddiolwr (h.y. gweithrediadau cyflawni) fod yn ehangach (e.e. hefyd yn cynnwys Addysg Uwch/Addysg Bellach), grwpiau targed y flaenoriaeth hon fydd: - Gweinyddiaeth gyhoeddus yn genedlaethol, yn rhanbarthol ac yn lleol - Rhanddeiliaid, megis partneriaid cymdeithasol, cyrff anllywodraethol/swyddogion cymorth cymunedol - Unigolion sy'n gweithio o fewn yr endidau a nodwyd uchod a gyda hwy

6. Dangosyddion allbwn yn ôl blaenoriaeth fuddsoddi a, lle bo'n briodol, categori rhanbarth

Dangosyddion allbwn cyffredin a rhaglen-benodol

Rhaglen	Dangosydd	Uned Fesur	Gwerth targed (2023)	Ffynhonnell data	Amlder adrodd
ESF Dwyrain Cymru	Nifer y prosiectau sy'n targedu gweinyddiaethau cyhoeddus neu wasanaethau cyhoeddus yn genedlaethol, yn rhanbarthol neu'n lleol	Rhif	4.00	Data monitro	Chwarterol
ESF Dwyrain Cymru	Nifer y dulliau, prosesau ac adnoddau sy'n cael eu datblygu gyda chymorth	Rhif	10.00	Data monitro	Chwarterol
ESF Dwyrain Cymru	Nifer yr endidau sy'n cymryd rhan mewn prosiectau sy'n targedu gweinyddiaethau cyhoeddus neu wasanaethau cyhoeddus yn genedlaethol, yn rhanbarthol neu'n lleol	Rhif	15.00	Data monitro	Chwarterol

Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol Dwyrain Cymru

7. Arloesedd cymdeithasol, cydweithrediad trawswladol a chyfraniad at amcanion thematig 1-7

Hyrwyddo Arloesedd Cymdeithasol (AC) o fewn yr Echel Blaenoriaeth

Anogir pob gweithrediad i ystyried y cyfleoedd y mae AC yn eu cynnig er mwyn treialu neu ddatblygu dulliau cyflawni arloesol. Anogir gweithrediadau i ystyried opsiynau i gyflawni gweithgareddau AC bach er mwyn ystyried modelau cyflawni amgen neu dargedu grwpiau penodol gyda'r nod o ymgorffori a mwyhau gwaith cyflawni llwyddiannus. Bydd y fath dreialu bach, yn enwedig drwy waith comisiynu neu gaffael, yn cynnwys y trydydd sector, grwpiau cymunedol a phartneriaid cymdeithasol mewn dull gweithredu seiliedig ar risg lle datblygir modelau cyflawni newydd a all ychwanegu at fodolau cyflawni llwyddiannus sydd eisoes ar waith a'u hategu.

Gallai meysydd posibl ar gyfer camau gweithredu AC ar draws y rhaglen gynnwys y canlynol:

- targedu grwpiau penodol nas cynrychiolir yn ddigonol gyda'r nod o fwyhau i weithgarwch craidd a chyflawni canlyniadau cydraddoldeb gwell;
- treialu modelau cyflawni newydd, ar sail risg, yn enwedig o fewn methodoleg gyflawni neu ddulliau gweithredu sefydledig;
- cefnogi'r gwaith o dreialu a datblygu strategaethau ymadael cynaliadwy drwy brofi modelau cyflawni newydd.

Efallai y bydd cyfleoedd AC yn datblygu wrth i weithrediadau ddatblygu. Ni fydd angen i weithgarwch AC gael ei gwmpasu'n llawn. Fodd bynnag, bydd angen i egwyddor a dulliau treialu ac yna brif ffrydio gwersi a ddysgwyd gael eu hamlinellu lle rhagwelir camau gweithredu AC. Dylai fod gan Ymyriadau strategol mwy sail dystiolaeth sy'n dynodi lle byddai'r gwaith o dreialu dulliau gweithredu fwyaf effeithiol.

Bydd camau gweithredu AC yn destun gwaith monitro penodol a gwaith gwerthuso mwy manwl gywir gyda'r gwersi a ddysgir yn cael eu lledaenu o fewn gweithrediadau ac ar draws WEFO. Gall camau gweithredu AC ddigwydd fel elfennau ar wahân o weithrediadau strategol mwy neu fel gweithrediadau annibynnol ar wahân.

Gallai camau penodol o fewn yr Echel Blaenoriaeth hon gynnwys, ymhlith eraill:

- Dulliau gweithredu arloesol o drawsnewid gwasanaethau cyhoeddus gyda'r nod o wella effeithlonrwydd, gwella gwasanaethau cyhoeddus, eu gwneud yn fwy cynaliadwy, a gwella integreiddio cymdeithasol a mynediad at wasanaethau;
- Camau gweithredu arloesol i gefnogi'r gwaith o ddatblygu systemau hollol newydd, prosesau a gwasanaethau, megis defnyddiau newydd ar gyfer data ar gyfer cynllunio a darparu gwasanaethau; a

Drwy hyn bydd hefyd yn bosibl ymgorffori cysylltiadau â grwpiau LEADER o fewn

Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol Dwyrain Cymru

EAFRD (neu Grwpiau Gweithredu Lleol Pysgodfeydd (FLAG) o fewn EMFF). Bydd grwpiau LEADER neu FLAG yn gallu cymryd rhan mewn prosesau comisiynu ar gyfer camau AC, yn enwedig ar gyfer treialu dulliau newydd o weithredu gyda'r nod o brif ffrydio modelau cyflawni llwyddiannus. Bydd y grwpiau hyn hefyd yn gallu gweithio drwy'r dulliau gweithredu rhanbarthol a gofodol a ddisgrifir yn y Bennod ar Gymru yng Nghytundeb Partneriaeth y DU ac yn Adran 4 o'r RhW hon er mwyn annog prif ffrydio gweithgarwch a ariennir drwy gronfeydd ESI eraill i mewn i gynigion ESF cydweithredol.

Darpariaeth Benodol ar gyfer Cydweithredu Trawswladol

Bydd camau cydweithredol trawswladol yn targedu'r gwaith o ddiwallu anghenion penodol o fewn GCC gan gynyddu'r gwerth ychwanegol a all gael ei gyflawni gan gydweithredu trawswladol. Bydd y camau a gymerir yn cynnwys rhanddeiliaid o'r sector cyhoeddus, addysg uwch ac addysg bellach, y trydydd sector a'r sector preifat. Gall gweithrediadau gynnwys gweithgarwch cydweithredu trawswladol yn llawn neu gynnwys cydweithredu trawswladol fel un elfen o fewn y gweithrediad ehangach.

Disgwylir i gamau gweithredu gefnogi cydweithrediad trawswladol ag Aelod Wladwriaethau eraill sy'n wynebu heriau tebyg i GCC ac sy'n gweithio tuag at nodau cyffredin. Dylai camau gweithredu gefnogi gwaith partneriaeth trawswladol er mwyn rhannu arfer da a datblygu a threialu atebion arloesol, datblygu a rhannu sgiliau a phrofiad lefel uchel a datblygu a rhannu sgiliau ac arbenigedd a wnaiff gefnogi economi fodern sy'n seiliedig ar wybodaeth a marchnad lafur fodern, hyblyg ac ystwyth.

Gallai camau penodol o fewn yr Echel Blaenoriaeth hon gynnwys, ymhlith eraill:

- Camau gweithredu i rannu arfer da a datblygu dulliau arloesol o drawsnewid gwasanaethau cyhoeddus, diwygio llywodraeth leol a chynllunio rhanbarthol;
- Trosglwyddo a throsi profiad rhyngwladol i gyd-destun Cymreig.

Cyfraniad yr ESF at Amcanion Thematig 1-7

Mae buddsoddiadau ESF o dan yr Echel Blaenoriaeth hon yn sylfaenol i gefnogi dinasyddion ar draws yr economi gyfan, a chefnogi busnesau wedyn drwy ddarparu'r cyd-destun cynllunio a buddsoddi gorau posibl. Bydd y flaenoriaeth hon yn sicrhau bod gallu a galluogrwydd addas ar gael i ddiwallu anghenion menter a busnes yn y dyfodol, gan gefnogi'r gwaith o ddatblygu economi fodern sy'n seiliedig ar wybodaeth. Bwriedir i fuddsoddiadau ESF ategu buddsoddiadau a wneir o dan gronfeydd ESI ATh 1-7 a chyfuno â hwy. Bydd y dull gweithredu hwn yn hwyluso ac yn galluogi'r broses o gyflawni nodau ac amcanion Cronfeydd ESI yng Nghymru yn gyffredinol, ynghyd â chefnogi'r dull integredig o weithredu a amlinellir yn Adran 4.

Bydd ymyriadau ESF yn yr Echel Blaenoriaeth hon yn ategu ymyriadau ERDF, EAFRD ac EMFF o dan ATh3 er mwyn ysgogi twf busnes, datblygu cadwyni cyflenwi lleol sy'n cysylltu â chyfleoedd twf economaidd, annog busnesau newydd a gwella cynhyrchiant BBaChau drwy:

Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol Dwyrain Cymru

- Gwella'r ddarpariaeth o ran gwasanaethau cyhoeddus, cynyddu atyniad lleoedd a darparu unigolion sy'n barod i weithio, a helpu BBaChau i dyfu a chynyddu cynhyrchiant, gan gynnwys drwy arallgyfeirio ac ehangu i farchnadoedd newydd;
- Gwella cydgysylltu rhanbarthol a chynllunio i gefnogi cyd-destun cynllunio mwy cynaliadwy, rhagweladwy a dibynadwy i annog buddsoddiadau hirdymor;
- Cynyddu cynhyrchiant drwy helpu unigolion a busnesau i ymdrin â thangyflogaeth sy'n deillio o rwystrau mewn gwaith fel cyflyrau iechyd sy'n cyfyngu ar waith a lleihau nifer yr oriau a gollir i salwch.

Bydd y dull integredig o drechu tlodi ar draws rhaglenni cronfeydd ESI yn gweld ymyriadau ESF o fewn yr Echel Blaenoriaeth hon yn integreiddio â chymau gweithredu ERDF ac EAFRD o dan ATh4 a 7 er mwyn cynyddu symudedd trefol a llafur i ac o ganolfannau cyflogaeth a threfol allweddol ac er mwyn gwella cysylltedd gwledig. Trwy hyn sicrhau bod ymyriadau ESF i ymdrin â rhwystrau i gael cyflogaeth gynaliadwy yn ategu atebion trafnidiaeth gynaliadwy er mwyn gwella hygyrchedd ffisegol canolfannau cyflogaeth. Hefyd, ategir buddsoddiadau ERDF er mwyn lleihau nifer a gostwng canran y cartrefi sy'n byw mewn tlodi tanwydd o dan ATh4, gan liniaru effeithiau tlodi a galluogi pobl i symud allan o dlodi ac i mewn i gyflogaeth.

8. Fframwaith Perfformiad

Fframwaith perfformiad yr echel blaenoriaeth

Rhaglen	Dangosydd neu gam gweithredu allweddol	Uned fesur, lle bo'n briodol	Carreg filltir ar gyfer 2018	Targed terfynol (2023)	Ffynhonnell data
ESF Dwyrain Cymru	Nifer y prosiectau sy'n targedu gweinyddiaethau cyhoeddus neu wasanaethau cyhoeddus yn genedlaethol, yn rhanbarthol neu'n lleol	Rhif	1	4.00	Data monitro
ESF Dwyrain Cymru	Gwariant Cymwys	Ewros	0	26,000,000	Data monitro

**Echel Blaenoriaeth 5: Diwygio gwasanaethau cyhoeddus a gwaith rhanbarthol
Dwyrain Cymru**

Cynllun Ariannu - Echel Blaenoriaeth 5

Rhaglen	Cymorth yr Undeb (a)	Gwrthran genedlaethol (b) = (c) + (d)	Dadansoddiad dangosol o'r wrthran genedlaethol		Cyfanswm yr arian (e) = (a) + (b)	Cyfradd gydariannu (f) = (a) / (e) (2)	Prif ddyraniad		Cronfa perfformiad wrth gefn		Swm cronfa perfformiad wrth gefn fel cyfran o gyfanswm cymorth yr Undeb
			Arian cyhoeddus cenedlaethol (c)	Arian preifat cenedlaethol (d) (1)			Cymorth yr Undeb (a)	Gwrthran Genedlaethol (i) = (b) – (k)	Cymorth yr Undeb (j)	Gwrthran Genedlaethol (k) = (b) * ((j) / (a))	(l) = (j) / (a) * 100
ESF Dwyrain Cymru	15,210,000	15,855,517	10,548,094	5,307,423	31,065,517	48.96%	14,278,776	14,884,772	931,224	970,745	6.12%

I gael rhagor o wybodaeth:

www.llyw.cymru/ue-ariannu

@wefowales / @wefocymru

Llinell Gymorth

0845 010 3355

**Cronfeydd yr UE:
Buddsoddi yng
Nghymru**
**EU Funds:
Investing in Wales**

Llywodraeth Cymru
Welsh Government